



**Verdal kommune**  
Sakspapir

**Endring av veiledende satser for økonomisk sosialhjelp**

<b>Saksbehandler:</b> Joar Aksnes <b>E-post:</b> joar.aksnes@innherred-samkommune.no <b>Tlf.:</b>	<b>Arkivref:</b> 2009/4483 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Verdal	19.08.2009	55/09
Verdal formannskap	20.08.2009	75/09
Verdal kommunestyre	31.08.2009	62/09

**Saksprotokoll i Verdal formannskap - 20.08.2009**

**BEHANDLING:**

Driftskomiteens innstilling ble utdelt i møtet.

Joar Aksnes, NAV, var i møtet og svarte på spørsmål.

Ved votering ble driftskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

**INNSTILLING:**

1. Verdal kommune justerer kommunens veiledende satser for stønad til livsopphold som foreslått i saksframstillingen. Dette med virkning fra 01.09.09. Satsene er veiledende, og hver søknad skal vurderes individuelt.
2. Verdal kommune innfører fra samme dato en målrettet differensiert bruk av økonomisk sosialhjelp. Endringen skal understøtte og motivere til større aktivitet hos bruker.
3. For aldersgruppen 18 – 25 år kan det brukes ordinære satser både i forbindelse med økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad når kriteriene for det er oppfylt.

**Rådmannens innstilling:**

1. Verdal kommune justerer kommunens veiledende satser for stønad til livsopphold som foreslått i saksframstillingen. Dette med virkning fra 01.09.09. Satsene er veiledende, og hver søknad skal vurderes individuelt.

2. Verdal kommune innfører fra samme dato en målrettet differensiert bruk av økonomisk sosialhjelp. Endringen skal understøtte og motivere til større aktivitet hos brukere.
3. For aldersgruppen 18 – 25 år kan det brukes ordinære satser både i forbindelse med økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad når kriteriene for det er oppfylt.

## **Saksprotokoll i Driftskomiteen i Verdal - 19.08.2009**

### **BEHANDLING:**

Joar Aksnes, NAV, var i møtet og redegjorde for saken.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

### **INNSTILLING:**

1. Verdal kommune justerer kommunens veiledende satser for stønad til livsopphold som foreslått i saksframstillingen. Dette med virkning fra 01.09.09. Satsene er veiledende, og hver søknad skal vurderes individuelt.
2. Verdal kommune innfører fra samme dato en målrettet differensiert bruk av økonomisk sosialhjelp. Endringen skal understøtte og motivere til større aktivitet hos brukere.
3. For aldersgruppen 18 – 25 år kan det brukes ordinære satser både i forbindelse med økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad når kriteriene for det er oppfylt.

### **Vedlegg:**

Ingen

### **Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):**

Lov om sosiale tjenester kap. 5 og 5A

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere

### **Saksopplysninger:**

#### **Økonomisk sosialhjelp.**

Økonomisk sosialhjelp er hjemlet i lov om sosiale tjenester kap. 5. Staten har gitt veiledende satser for økonomisk sosialhjelp siden februar 2001. Slik retningslinjene er i dag, er det opp til den enkelte kommune å fastsette nivået for sine satser for sosialhjelp. Verdal kommune justerte satsene siste gang i 2001. Levekostnadene har steget en del i denne perioden, men dette er i mange tilfeller kompensert gjennom at

mange som har mottatt økonomisk sosialhjelp over tid har fått innvilget tilleggssytelser til helt nødvendige utgifter f.eks. klær, aktiviteter for barn, utskifting av møbler og hvitevarer m.m. Slike tilleggssytelser i tillegg til standardytelsene medfører at det ved søknad om slike ytelser kan gjøres en reell vurdering av behov. Ulempen er at dette medfører bruk av mye ressurser til saksbehandling.

### Dagens satser:

<b>Husholdning:</b>	<b>Start/reduisert</b>	<b>Ordinær</b>
<b>Voksne</b>		
Enslig egen husholdn.	2 716	3 880
Par	4 522	6 460
Par 1 person	2 261	3 230
<b>Barnetillegg</b>		
0 - 5 år		1 250
6 - 10 år		1 720
11 - 17 år		2 240
<b>Ungdom</b>		
Ungdom egen husholdn.	2 000	3 000
Ungdom delt husholdn.	Har ingen	Har ingen
Hj.boende ungdom over 18		2 240
+ evt. dekning av ekstrautg. til foreldre		+ 500

### Kvalifiseringsprogram:

Regjeringen innførte et kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad overfor personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Kvalifiseringsprogrammet hjemles i et nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven og trådte i kraft fra og med 1. november 2007. Innføringen av kvalifiseringsprogram for sosialhjelpsmottakere i regi av NAV legger klare føringer for kommunene jf. nivå og ansvar. Kommunene ble gjennom lovendringen pålagt å innføre kvalifiseringsprogrammet samtidig med at det blir etablert Nav-kontor i kommunene.

Formålet med kvalifiseringsprogrammet er å forsterke innsatsen overfor personer som i dag er avhengige av sosialstønad over lengre tid. Deltakelse i programmet skal bidra til at flere i målgruppen kommer i arbeid gjennom tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging fra det lokale arbeids- og velferdskontoret. Det skal utarbeides et arbeidsrettet program for alle som vurderes å ha en mulighet for å komme i arbeid, også der veien fram kan være relativt lang og usikker. Kvalifiseringsprogrammet er et kommunalt ansvar, og forvaltningen av programmet ligger hos det lokale NAV-kontoret. Arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide om innholdet i det enkelte program. I denne sammenheng vil vi nevne at NAV kontorene og kommunene i Levanger og Verdal samarbeider om et aktivisering- og sysselsettingsprosjekt, NO26,

på Rinnleiret. Målgruppen her er ungdommer som faller utenfor de ordinære tilbud, men kan være aktuelle for å komme inn under kvalifiseringsprogrammet. Pr. 01.08.09 er det 42 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Kommunen får i dag øremerket tilskudd til merkostnadene med kvalifiseringsprogrammet.

### **Introduksjonsprogram for nyankommne innvandrere og flykninger.**

I henhold til lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankommne innvandrere (introduksjonsloven), har alle nyankommne utlendinger mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering, rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram i inntil 2 år. Programmet skal tilpasses den enkeltes behov og skal kunne inneholde norsk og samfunnsfagsopplæring, språkpraksis, arbeidspraksis m.m. Hovedformålet er å kvalifisere flykninger og innvandrere for arbeidslivet eller videre utdanning. Pr. 01.08.09 er det 43 deltakere i introduksjonsprogrammet.

### **Økonomi for deltakere i programmene.**

Deltakere i kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet har i henhold til kap. 5A i lov om sosiale tjenester og lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankommne innvandrere (introduksjonsloven), krav på en standardisert stønad på 2 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Dette utgjør pr. i dag kr. 12 147,- pr. mnd. Deltakere under 25 år har i følge lovene rett på en stønad på 2/3 av 2 G. (kr. 8 098,- pr. mnd.) Dette er en skattbar og pensjonsgivende inntekt som i utgangspunktet skal dekke nødvendige utgifter til livsopphold, bolig og andre utgifter.

Utfordringen i forhold til dette er at en inntekt på 2 G i noen tilfeller er i knappest laget for å dekke helt nødvendige utgifter for en enslig person som har egen bolig og husholdning. Spesielt blir det vanskelig for de under 25 år som har egen bolig og husholdning. Alle disse har krav på supplerende økonomisk sosialhjelp hvis de ikke har helt spesielt lave boutgifter. Det som i utgangspunktet skal være en økonomisk motivasjonsfaktor blir derfor ikke det.

I kvalifiseringsprogrammet får barnefamilier i tillegg til stønad til seg selv et barnetillegg på kr. 37,- pr. dag. Dette er ikke tilfelle for de som er på introduksjonsprogram. Dette med bakgrunn i at bestemmelse om dette ikke er tatt inn i Introduksjonsloven, mens det finnes bestemmelser om dette i kap. 5A i Sosialtjenesteloven.

## **Vurdering:**

### **Aldersdifferensiering**

Som nevnt i saksopplysningene har vi en utfordring med aldersdifferensiering på stønader til personer over og under 25 år som har egen husholdning. Det vurderes som riktig at ungdommer som bor hjemme skal ha en lavere sats enn de som bor for seg selv, da de har ”stordriftsfordel” i husholdningsutgiftene sammen med sine foresatte. Det vurderes derfor riktig å opprettholde denne differensieringen, men at man ser bort fra alder ved vurdering av stønader til personer under 25 år som har egen husholdning. Dette gjelder både økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad. Før fravikelse skjer må en del forutsetninger være tilstede:

- Mottakeren må være etablert i egen husholdning før søknad om deltakelse i program, eller søknad om økonomisk sosialhjelp.
- For mottakere under 25 år som etter påbegynt deltakelse i program, eller etter første vedtak om økonomisk sosialhjelp etablerer seg i egen husholdning, må det være tungtveienede sosiale grunner til det før dette får innvirkning på stønadsnivået.

### **Generell justering av satser og endring av praksis.**

Det er behov for en justering av satsene for økonomisk sosialhjelp i Verdal kommune jf. å sikre sosial utjevning og generelle levevilkår. Behovet synes spesielt stort i forhold til barnefamilienes økonomiske situasjon. Videre er det ønskelig å kunne friggi ressurser som brukes opp mot vurdering av tilleggssøknader til å drive tettere oppfølging av brukere.

Forslaget til nye satsene bygger på følgende forutsetninger:

- Barnetrygd og bidrag (opp til minstebidrag) holdes utenfor beregningen ved beregning av økonomisk sosialhjelp.
- Kontantstøtten tas inn som inntekt i beregningen for mottakere av økonomisk sosialhjelp.
- Bostøtte via Husbanken tas inn som inntekt i beregningen for mottakere av økonomisk sosialhjelp.
- Barnetillegg ved økonomisk sosialhjelp legges på samme nivå som barnetillegg på kvalifiseringsstønad, d.v.s. kr. 37 pr dag med et gjennomsnittlig antall dager med utbetaling hver måned på 21,67 dager. Dette vil tilsvare ca. kr. 800,- pr. mnd. Hvis begge foreldrene/forsørgerne i familien er avhengig av økonomisk sosialhjelp, vil begge motta barnetillegg.

Grunnen til at kontantstøtte inngår i beregningen er at dette er en ytelse som er ment som kompensasjon for bortfall av inntekt for foreldre som velger å være hjemme med barna. Bostøtte er en stønad til dekning av boutgifter til personer som har lav inntekt. Barnetrygd og eventuelt bidrag er stønad som skal gå direkte til underhold av barn, og holdes derfor utenfor. Når det gjelder bidrag som overstiger minstebidrag, vil dette bli sett på som inntekt i forbindelse med vurdering av ytelser til familiens livsopphold. Nivå på bidrag avhenger av den bidragspliktiges inntekt, og det vil derfor bli en forskjellsbehandling på søker av økonomisk sosialhjelp med bakgrunn i den bidragspliktiges betalingsevne.

- Kvalifiseringsstøtten og introduksjonsstøtten følger den ordinære g-regulering,
- Barnetillegg gis til begge foreldre når begge deltar i programmet, eller at de sammen mottar økonomisk sosialhjelp. Barnetillegget er tilsvarende det som ytes jf. stønader ved deltakelse i statlige tiltak.

De nye satsene for livsopphold pr. mnd. foreslås til følgende:

	Mat/minimum		Korttid		Ordinær		<i>Kvalprogr. Introprogr.</i>	
	Mnd	Dag	Mnd	Dag	Mnd	Dag	<i>Mnd</i>	<i>Dag</i>
<b>Enslig over 25 år</b>	1 950	65	4 084	134	5 105	168	12 147	399
<b>Par</b>	3 300	108	6 783	223	8 479	279	24 294	799
<b>Par, repr. 1 person</b>	1 650	55	3 392	112	4 240	139	12 147	399
<b>Enslig 18-25 år (2/3)</b>	1 950	65	2 723	90	3 403	112	8 098	266
<b>Par 18-25 år (2/3)</b>	3 300	108	4 522	149	5 653	186	16 196	532
<b>Par, 1 pers 18-25 år</b>	1 650	55	2 261	74	2 827	93	8 098	266
<b>Hj.boende ungdom</b>	1 350	45	2 050	68	2 050	68	8 098	266
<b>Dekn. av ekstrautg til foresatte( strøm slitasje m.m.)</b>	500		500	-	500			
<b>Barnetillegg</b>	800	37	800	37	800	37	800	37
<b>Par - begge får tillegget</b>			1 600	74	1 600	43	1 600	74

**Får beholde i tillegg:**

<b>Barnetrygd</b>	ja	ja	ja	ja
<b>Kontantstøtte</b>	nei	nei	nei	ja
<b>Bidrag</b>	Minstebidrag	Minstebidrag	Minstebidrag	Hele
<b>Bostøtte</b>	nei	nei	nei	Hele

- ”Livsopphold” omfatter utgifter til det løpende, daglige livsoppholdet: mat og drikke, klær og sko, frisør, ordinære tannlege og lege utgifter, ordinære medisnutgifter, husholdningsartikler og hygiene m.m., tv-lisens, avis og telefon, fritidsaktiviteter, fritidsutstyr til barn og reiseutgifter.

Husleie, boligrent, strøm og oppvarming, bolig- og innboforsikring er ikke inkludert i beregningsgrunnlaget for "livsopphold". Slike utgifter forutsettes dekket av bruker selv når det mottas kvalifiseringsstønning og introduksjonsstønning.

### **Differensiering av økonomiske ytelser.**

Sosialhjelp skal være en midlertidig ytelse, men praksis viser at mange mottar økonomisk sosialhjelp over flere måneder og år. Ved innvilgelse av sosialhjelp i kortere perioder (inntil 3 mnd.) tas det ikke høyde for å dekke periodevis utgifter som for eksempel klær, frisør, tannlege, TV-lisens, aviser, utstyr og lignende større utgifter. De som har sosialhjelp over flere måneder, uten utsikt til økte inntekter, anses å ha behov for en større sum til livsopphold. Ved å øke satsene bør en kunne unngå tilleggssøknader og tilleggsytelser.

Vi ser med dette behov for en mer aktiv bruk av økonomisk sosialhjelp. Ved å differensiere sosialhjelpen ønsker vi å bidra til økt motivasjon. Et av hovedmålene i sosialt arbeid er å bistå brukerne slik at de blir økonomisk selvhjulpne. Dagens veiledende satser er lite fleksible, og en slavisk bruk av disse vil derfor ikke virke rettfærdig og motiverende i forhold til aktivitet.

### Arbeidsprosesser:

1) Kartlegging og avklaring i samarbeid med bruker og evt. andre (i inntil 3 mnd./korttidssats).

2) Vurdering og utarbeiding av handlingsplan/individuell plan. Finne frem til rett tiltak og økonomisk ytelse (Standard langtidssats)

f.eks.:

\*) Kvalifiseringsprogram.

\*) Statlige tiltak (individ stønning/rehabilitering/attføring/behandling).

\*) Andre varige økonomiske rettigheter (f.eks. uføretrygd).

\*) Gis innhold i dagen/aktivisering/sosialisering.

\*) Ordinære tilbud (skole, kurs, jobb m.m.).

Det er viktig å presisere at en individuell vurdering alltid skal ligge til grunn, og at det gis muligheter for bruk av motivasjonspenger. Stimulering til aktivitet og arbeid kan samtidig forebygge langtidsbruk av offentlige stønningordninger og psykososiale problemer hos brukerne.

I helt spesielle tilfeller vurderes det individuelt om det er hensiktsmessig å bruke avkorting/avstenging av økonomiske ytelser som virkemiddel. Dette f.eks. ved

manglende oppfølging av vilkår, feilaktige eller unndragelse av opplysninger m.m. I denne sammenhengen kan sats til ”Mat/Minimum” benyttes.

### **Økonomiske konsekvenser.**

En økning av de veiledende normene vil kunne medføre en liten økning i utgifter til økonomisk sosialhjelp. Størrelsen på denne er vanskelig å anslå nøyaktig, da det er mange faktorer som spiller inn. Den totale utbetalingen av økonomisk sosialhjelp avhenger i mye større grad av antallet personer som søker og får innvilget økonomisk sosialhjelp, og hvor lenge de blir gående på økonomisk sosialhjelp før de får andre tilbud. Situasjonen nå er at det brukes mye ressurser på vurdering og vedtak i forbindelse med ekstrasøknader. Hvis man får mer ”romslige” normer så vil tjenesten kunne frigi ressurser til raskere kartlegging og oppfølging for raskere å få opp andre tilbud til søkerne. Et annet moment som spiller inn på utbetalingene uavhengig av normer, er utviklingen i boutgifter (husleienivå, renter og strømpriser).

Antallet brukere med økonomiske ytelser har variert mye fra år til år, og det samme har utbetalingene. Tendensen er likevel at den gjennomsnittlige utbetalingen til brukerne har steget jevnt og trutt siden 2001 selv om det ikke har skjedd endring i normene. Dette fremgår av følgende tabell over den gjennomsnittlige månedlige utbetalingen til brukerne fra 2001 til 2008.

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
3 183	3 250	3 338	3 231	3 378	3 219	3 607	3 865

En konkretisering av de totale merutgiftene vil derfor bli et anslag basert på så mange usikkerhetsfaktorer, at det ikke er mulig. Fokus på oppfølging for å få til andre alternativer enn økonomisk sosialhjelp, vil være det som er mest avgjørende for hvor mye som vil gå med til utgifter til økonomisk sosialhjelp i tiden fremover.

### **Målsettinger:**

- Aktivitet (mot arbeid og selvforsørging) skal lønne seg økonomisk.
- Aktivitet/innhold i hverdagen må være et mål – for den enkelte og for samfunnet.
- Sikre sosiale levevilkår og sosial utjevning.
- Mer ressursbruk på oppfølging av tiltak, mindre ressursbruk på forvaltning.

Rådmannen tilrår at forslag til nye satser blir vedtatt slik de er foreslått. De nye satsene er i henhold til statens veiledende satser for økonomisk sosialhjelp.